PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
HEIST-OP-DEN-BERG - SEUTIN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN, E. DIRIX
A. SYS, E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

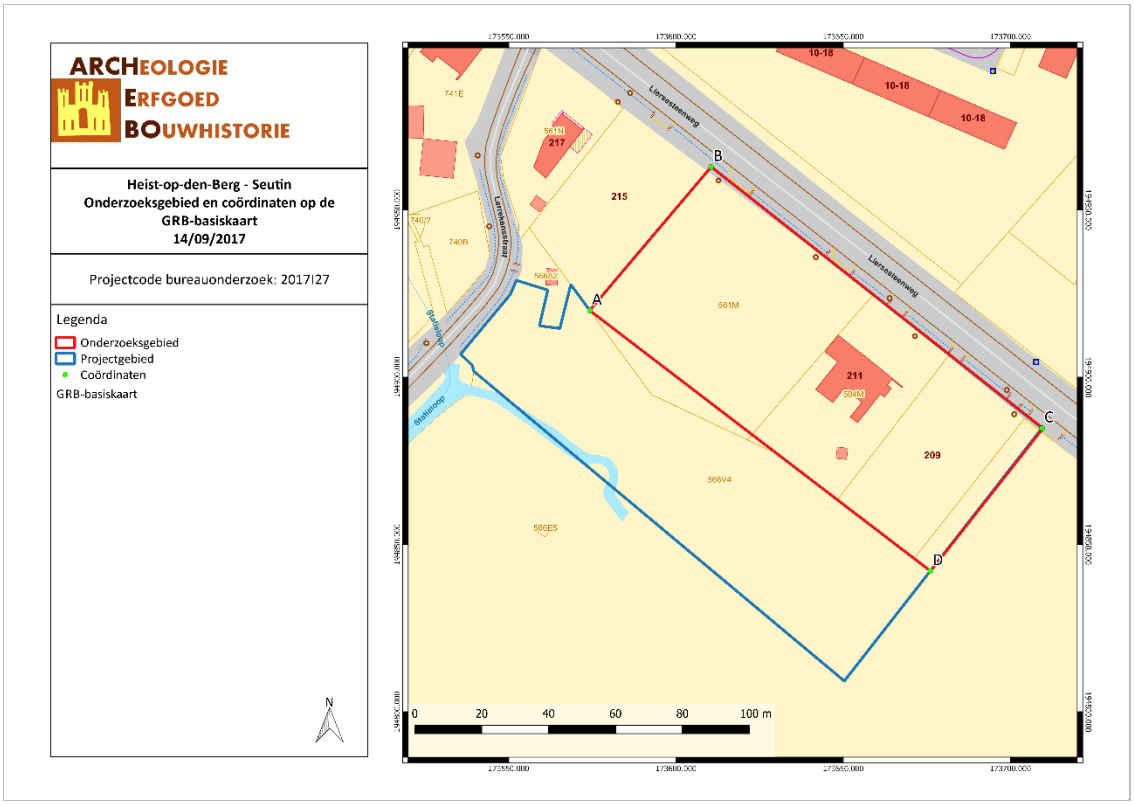
SEPTEMBER 2017

PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2017I27

1. ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Heist-op-den-Berg – Seutin
Naam & adres initiatiefnemer:	Groep Infrabo nv Langstraat 65 2260 Westerlo
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Locatie:	Antwerpen, Heist-op-den-Berg, Liersesteenweg 211
Coördinaten :	A X 173574.222 Y 194919.950 B X 173610.498 Y 194962.850 C X 173709.443 Y 194884.743 D X 173676.048 Y 194842.101
Kadastrale percelen:	Heist-op-den-Berg, afdeling 2, sectie I, perceelnummers 564n, 564m (deel), 566v4 (deel) & 561m (deel)

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2017)

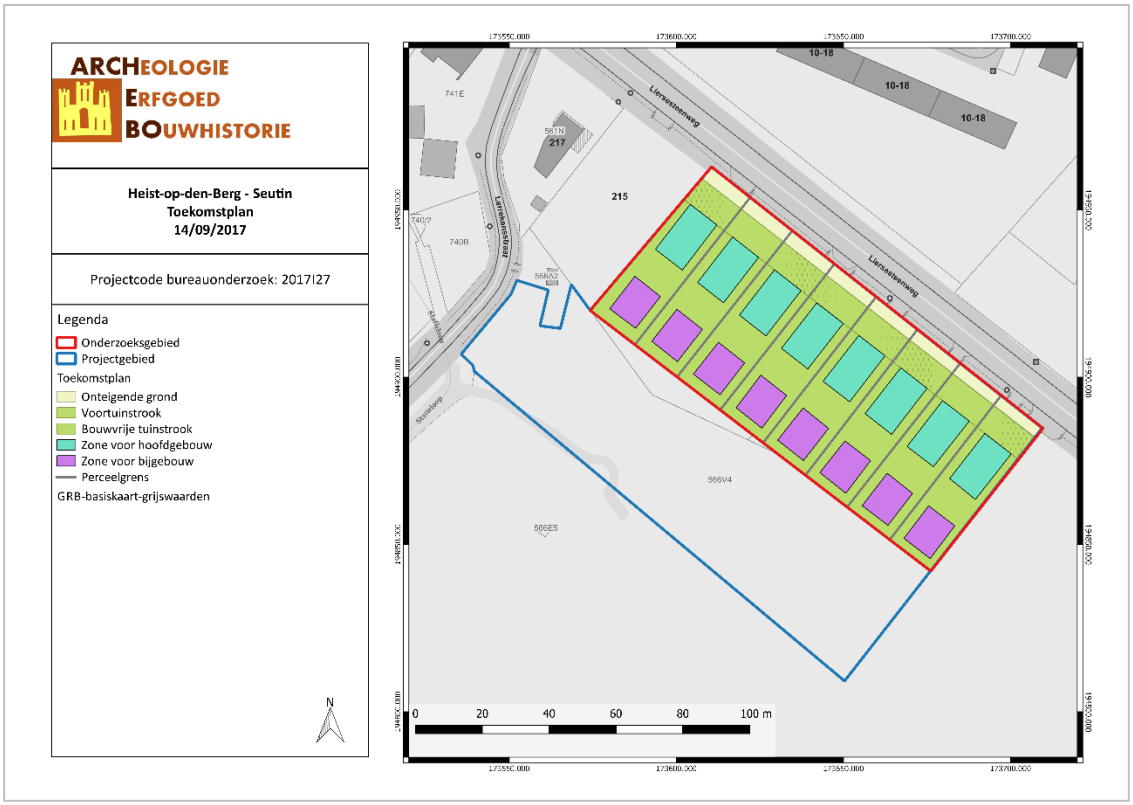
2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba een bureauonderzoek uitgevoerd voor het projectgebied aan de Liersesteenweg 211 in Heist-op-den-Berg. Op basis van de resultaten van dit vooronderzoek is een gemotiveerd advies opgesteld.

Het projectgebied bestaat uit vier percelen, waarvan twee percelen volledig opgenomen worden in het toekomstplan en de twee andere percelen slechts voor een deel. Aan de straatkant zal een smalle strook van het terrein onteigend worden. De percelen zullen herverdeeld worden in acht loten (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B, 4A, 4B). Elk lot wordt voorzien van een voortuinstrook, een bouwvrije tuinstrook en twee bouwzones, één bouwzone voor een hoofdgebouw en één zone voor een bijgebouw. Het onderzoeksgebied is ca. 7 031.34m² groot, het gehele projectgebied is ca. 12 691.21 m² groot.

Figuur 2: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken in de eerste fase (Geopunt 2017)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van de meest nuttige en beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens.

Er kon op basis van het bureauonderzoek geconcludeerd worden dat het projectgebied gelokaliseerd is in een omgeving met weinig gekende historische en archeologische meldingen. Toch kunnen archeologische of

historische waarden nooit helemaal uitgesloten worden. De bodem van het projectgebied is de laatste decennia echter verstoord geweest door de bouw en afbraak van verschillende gebouwen.

In het totaal werden er 10 controleboringen geplaatst, met een zo optimale spreiding over het gehele terrein. Deze boringen werden zo aangelegd dat er minstens één boring werd uitgevoerd in de vier verschillende bodemtypes binnen het onderzoeksgebied. Het terrein was echter niet overal toegankelijk wegens de aanwezigheid van vegetatie, zoals het centrale deel van het terrein.

Boringen 1, 3 en 6 konden niet dieper worden aangelegd dan zowat 20 à 30 cm onder het maaiveld wegens de hoge densiteit van steenslag en baksteen. Dit heeft mogelijk te maken met de historische bebouwing op het noordwestelijk deel van het terrein, alsook met de huidige verharding in steenslag. Deze is duidelijk te zien op de recente luchtfoto, waarbij deze zich aftekent in een halfcirkelvormig patroon tegen de Liersesteenweg.

Het profiel van boring 2 vertoont een redelijk bewaarde bodemopbouw. Het profiel vertoont een matig natte zandleembodem met weinig duidelijke profielopbouw (Pdm), waarbij de A en B-horizont humeus is.

Boringen 4 en 10 werden aangelegd in het midden van perceel 561M en in de voortuin van het huidige gebouw op perceel 564M. Beide profielen vertonen een geoxideerde C-horizont, wat wijst op een verstoring van het archeologisch niveau op deze delen van het onderzoeksgebied. De oxidatie is namelijk het resultaat van het feit dat de bodem aangeroerd is en opengelegen heeft, waarbij de roestvlekken in de ondergrond geoxideerd is door contact met lucht.

Op de plaats van boring 5 kon geen controleboring gezet worden wegens de aanwezigheid van beton in de ondergrond. Dit deel van het terrein, ter hoogte van het bodemtype Ldm, was bijgevolg niet mogelijk om te onderzoeken. De ondergrond is hier wellicht verstoord. Boring 7 kon eveneens niet aangelegd worden tot op de moederbodem door de aanwezigheid van stenen en glas in de bovenste laag.

Boringen 8 en 9 werden aangelegd in het zuidoostelijk deel van het onderzoeksgebied in het bos, ter hoogte van het bodemtype sLhc. Deze natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont is enkel waargenomen in boring 9. De humeuze bovengrond (A-horizont) is zo'n 25 cm dik. De B-horizont is duidelijk gevlekt en vertoont roestvlekken. Boring 8 heeft een antropogene bovenlaag van ca. 60 cm, die niet verwacht wordt in dit deel van het onderzoeksgebied.

De ondergrond op het perceel (564M) waar er nog een huis staat is zwaar verstoord door allerlei ingrepen. Onder het huis is een (kruip)kelder aanwezig die tot 70 à 80 cm diep gaat onder het maaiveld. In de tuin van het huis zijn een aantal waterpartijen aangelegd die ook een verstoring hebben veroorzaakt in de bodem. Zowat centraal in de tuin is ook een put aanwezig die vermoedelijk tot diep in de ondergrond is ingegraven.Op basis van bovenstaande controleboringen en terreinonderzoek blijkt de bodem over een groot deel van het terrein verstoord te zijn binnen het projectgebied. Enkel boringen 2 en 9 vertonen een redelijk goede bewaring van het bodemprofiel. Dit is echter onvoldoende om verder onderzoek te motiveren.

Er kon op basis van het bureauonderzoek en archeologisch onderzoek zonder ingreep in de bodem geconcludeerd worden dat het projectgebied gelokaliseerd is in een omgeving met weinig gekende historische en archeologische meldingen en met een zwaar verstoorde bodem. Toch kunnen archeologische of historische waarden nooit helemaal uitgesloten worden. Daarnaast is er geen speciale verwachting op Steentijd vondsten. Verder bodemonderzoek naar archeologische waarden is dan ook niet de meest opportune keuze.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Er dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2017) 2

Figuur 2: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken in de eerste fase (Geopunt 2017) 3